

مژده بر فرآیند ترجمه و تطبیق فرهنگی پرسشنامه‌ها

شادی پشندي^{*}, BSc, مرتضى خاقانیزاده^۱, MSc, عباس عبادی^۱

^{*} گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌ا... (۱۳۸۸)، تهران، ایران

^۱ دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌ا... (۱۳۸۸)، تهران، ایران

چکیده

مقدمه. فعالیت‌های پژوهشی در پرستاری روندی رو به رشد دارد. جمع‌آوری داده‌ها با بهره‌گیری از پرسشنامه، یکی از مراحل مهم پژوهش است. تاکنون پرسشنامه‌های فراوانی به زبان‌های رایج دنیا طراحی شده و در سایر کشورها مورد استفاده قرار گرفته است. عموماً پرسشنامه‌ها بر حسب نیاز، به صورت فردی تهیه یا ترجمه می‌شوند و هنوز رعایت اصول استاندارد برای هدایت فرآیند ترجمه از سوی پژوهشگران ضروری شناخته نشده است. متخصصان روان‌سنجی ابزارهای پژوهشی، به طور مرتباً بر فرآیند صحیح ترجمه پرسشنامه‌ها تاکید می‌کنند، زیرا در صورت عدم توجه به این مهم، نمی‌توان یافته‌های داخلی و خارجی را با یکدیگر مقایسه کرد. دستیابی به استانداردهای مورد توافق برای ترجمه مناسب، کیفیت ترجمه ابزار را بالا می‌برد و منجر به افزایش همکاری و مشارکت بین محققان از فرهنگ‌های مختلف و بهبود نتایج مشترک می‌شود. پژوهشگران و طراحان پرسشنامه‌ها گام‌های متعددی درخصوص ترجمه پرسشنامه و انتباق فرهنگی آن برداشته‌اند. هدف این مقاله معرفی گام‌های مهم فرآیند ترجمه بر مبنای حفظ برابری‌های فرهنگی بود.

نتیجه‌گیری. کیفیت ابزار استفاده شده در مطالعات بین‌فرهنگی، با توجه به کیفیت روش ترجمه ابزار در تحقیقات مختلف متفاوت است. بنابراین، توافق و اجماع بین محققان در مورد چگونگی دستیابی به کیفیت ابزار ضروری است.

کلیدواژه‌ها: پرسشنامه، ترجمه، انتباق فرهنگی

Review of translation and cultural adaptation process of questionnaires

Pashandi Sh.^{*} BSc, KhaghaniZadeh M.^۱ MSc, Ebadi A.^۱ PhD

*Department of Internal Surgery, Faculty of Nursing, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

^۱Faculty of Nursing, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Introduction. Nursing research activities have a growing trend. Data collecting by a questionnaire is one of the important stages of research. Up to now, lots of questionnaires have been developed in today's world languages and been used in different countries. The questionnaires usually are translated or developed individually as needed and still some researchers do not believe in acceptance of standard guideline about translation process. Research tools psychometric experts; frequently insist on a correct translation process of questionnaires and by not paying attention to this important issue, internal and external findings couldn't be compared with each other. Attainment of consensus standards for proper translation, enhance the translation quality of tools and cause to increase the cooperation and partnership between researchers from different cultures and improve the common results. Researchers and questionnaire designers have taken many steps in translation and cultural adaptation of questionnaire. The goal of this article was to introduce important steps of translation process based on maintaining the cultural equivalences.

Conclusion. The quality of an instrument used in cross-cultural research is expected to vary with quality of the translation method in different researches. Therefore, there is a need for consensus among researchers in how to achieve the quality of instrument translation.

Keywords: Questionnaire, Translation, Cultural Adaptation

مقدمه

پیشرفت‌های علمی جوامع مرهون پژوهش‌هایی است که موجب تولید دانش در علوم مختلف شده‌اند. در بسیاری از پژوهش‌ها برای جمع‌آوری داده‌ها از روش خودگزارشی (استفاده از پرسشنامه) استفاده می‌شود و پژوهشگران در این مرحله به یکی از دو شیوه؛ (الف) طراحی پرسشنامه جدید که نیازمند رعایت اصول علمی و تخصصی خاص است؛ یا (ب) استفاده از پرسشنامه‌های موجود (خارجی) که اعتبار و روایی آنها تایید شده است [۱]. عمل می‌کنند.

ترجمه فرآیندی است که طی آن پیامی از زبان مرجع به زبان هدف قابل انتقال می‌شود. این فرآیند، نیازمند رعایت قواعد و اصول خاص خود است. البته باید توجه نمود که در کنار ترجمه پرسشنامه، تطبیق معانی عبارات بسیار حائز اهمیت است، زیرا برای آنکه بتوان پرسشنامه را در فرهنگ جامعه هدف مورد استفاده قرار داد، باید برابری‌های معنایی و محتوایی عبارات انجام شود. ترجمه خوب و دارای تطابق فرهنگی، فرصتی را برای مقایسه مفاهیم در دو جامعه مرجع و هدف ایجاد می‌نماید [۲]. متخصصان روان‌سنجی ابزارهای پژوهشی، مرتباً بر فرآیند صحیح ترجمه پرسشنامه‌ها تاکید می‌کنند. در صورت عدم توجه به این مهم، نمی‌توان یافته‌های حاصل از پژوهش را با سایر یافته‌های داخلی و خارجی مقایسه کرد [۱]. در مطالعاتی که از معیارهای کمی استفاده می‌کنند، ترجمه معیارها به زبان فرهنگی جامعه مورد مطالعه ضروری است که فرآیند ساده‌ای نیست. ارزش‌های معکوس شده به‌وسیله ابزار و مفاهیم و معانی اجزای آن ممکن است از فرهنگی به فرهنگ دیگر بسیار متفاوت باشد. بنابراین، کیفیت ترجمه و روایی ابزار ترجمه شده نقش مهمی در معتبرسازی نسخه ترجمه شده ایفا می‌نماید [۳]. زندگی افراد در جوامع و فرهنگ‌های مختلف ضرورت انجام ترجمه‌ای دقیق، با حفظ برابری‌های معنایی را مشخص می‌سازد. اگرچه ترجمه پرسشنامه با رعایت تطابق فرهنگی آن فرآیندی پیچیده است، اما انجام آن کیفیت کار را بالا برد و امکان مقایسه نتایج را در فرهنگ جامعه هدف با فرهنگ جامعه مبدأ فراهم می‌کند [۴]. از سوی دیگر، به دلیل تفاوت‌های فرهنگی در معنی و مفهوم واژه‌ها، در صورت عدم یکسانی فرهنگی معانی واژگان دو پرسشنامه ترجمه شده و نسخه اصلی، اعتبار و روایی پرسشنامه مورد نظر کاهش می‌یابد [۱].

پژوهشگران و طراحان پرسشنامه‌های پژوهشی، گام‌های متعددی را در خصوص روند ترجمه پرسشنامه و تطبیق فرهنگی آن ارایه کرده‌اند. در این مقاله به چگونگی تطابق فرهنگی معانی و جملات پرسشنامه و گام‌های مهم فرآیند ترجمه که معمولاً در الگوهای مختلف مشترک هستند، پرداخته‌ایم.

تطابق فرهنگی

یکی از اهداف اساسی در روند ترجمه پرسشنامه تطابق فرهنگی آن با جامعه هدف است. بواسطه ترجمه خوب، می‌توان بازخوردی مشابه

از نمونه‌های دو فرهنگ مختلف با تکمیل پرسشنامه دریافت کرد [۵]. طی تمام مراحل ترجمه، مترجم باید تا جای ممکن تشابه معنایی و تکنیکی نگارش عبارات را حفظ کند [۶]. طبق نظر گیلمن، درصورتی که حین ترجمه برگشتی، برابری‌های فرهنگی توسط گروه مترجمان رعایت شود، می‌توان ادعا نمود که پرسشنامه منطبق با اصول تطابق فرهنگی ترجمه شده است [۷]. این برابری‌ها شامل موارد زیر هستند:

معنایی: جملات در دو نسخه اصلی و ترجمه شده معنای یکسانی داشته باشند. تک‌گویی‌های پرسشنامه مورد توافق کمیته مترجمان قرار گیرد و به تفاوت‌های لغوی و دستورزبانی توجه شود.

اصطلاحی: اصطلاحات و واژه‌ها در دو پرسشنامه مترادف یکدیگر باشند. معادل سازی عبارات و توجه به جنبه‌های احساسی و اجتماعی زبان هدف مورد توجه قرار گیرد.

تجربی: از برابری ترجمه عبارات مربوط به فعالیت‌های روزمره اطمینان حاصل شود.

ادارکی: از برابری درک و مفهوم ترجمه شده در زبان هدف با زبان اصلی اطمینان حاصل شود.

توصیه می‌شود که به‌منظور مقایسه نسخه ترجمه شده با نسخه اصلی، کمیته بازنگری تشکیل شود. اعضای این کمیته می‌بایست به هر دو زبان تسلط کافی داشته باشند و برای اصلاح یا تغییر مفاهیم دوپهلو، نامریط و گنگ فعالیت نمایند. البته تمام این اصطلاحات با تکیه بر حفظ مفهوم اولیه نسخه به زبان اصلی انجام می‌گیرد [۸]. همچنین، استفاده از کدهای مختلف در هنگام بازنگری به‌منظور همسان‌سازی دقیق‌تر عبارات در دو پرسشنامه ترجمه شده به زبان هدف و زبان اصلی توصیه می‌شود. می‌بایست به هر عبارت از نظر کیفیت برابری فرهنگی امتیازی داده شود. اگر عبارتی نمره پایین دریافت کند، ارزیابی و مقایسه بیشتر بین فرهنگ جامعه مبدأ و هدف ضروری است [۱].

عوامل موثر در انتخاب روش‌های ترجمه

فاکتورهایی مانند اهداف مطالعه، دسترسی به مترجمان، قضاوتها، افراد مسلط به دو زبان، بودجه و زمان، ممکن است انتخاب روش ترجمه را تحت تاثیر قرار دهند. اگر هدف مطالعه انجام مقایسه بین فرهنگی باشد، بایستی از ترجمه برگشتی همراه با آزمون دوزبانه و تکزبانه استفاده شود. با این وجود، اگر تعداد کافی از مترجمان، قضاوتها و افراد مسلط به دو زبان، وجود نداشته باشد یا زمان و بودجه مطالعه شدیداً محدود باشد، کیفیت فرآیند ترجمه به طرز اجتناب‌ناپذیری تغییر خواهد یافت [۳]. محدودیت منابع و امکانات منجر به انجام ترجمه‌ای بی‌دقیقت و بدون رعایت اصول استاندارد می‌شود [۹]. حداقل استاندارد توصیه شده برای به‌کارگیری ابزار در زبان دیگر، ترجمه برگشتی و آزمون (با همسانی درونی قابل پذیرش) به‌وسیله افراد مسلط به زبان هدف است. ترجمه برگشتی، اطمینان از همسان بودن ابزار در هر دو زبان (مرجع و هدف) را فراهم می‌کند [۳]. ارزیابی همسانی درونی نیز، نشان‌دهنده اعتبار ترجمه نسخه به زبان هدف است [۱۰].

باشد. در اين مرحله، يايد از ترجمه کلمه به کلمه پرهيز شود، عبارات مشکل و دوبيهلو و واژه‌های غیرمصطلاح به کار نزوند، ترجمه روشن و واضح باشد، اصطلاحات معادل‌سازی شوند و همچنین، به کاربرد کلمات برحسب گروه سنتی و جنسی توجه شود [۱۳]. ترجمه صرف به عنوان پایین‌ترین سطح فرآیند ترجمه در نظر گرفته می‌شود و حداقل زمان و هزینه برای انجام این مرحله لازم است؛ اما باید دانست که هیچ‌گونه مقایسه‌ای بین نسخه نهایی ترجمه شده و نسخه اصلی صورت نمی‌گیرد و ممکن است قسمتی از اطلاعات نیز از بین بود [۴]. بنابراین، مطالعاتی که فرآیند ترجمه را فقط محدود به انجام این مرحله می‌کنند بایستی از ابزار مورد نظر برای مقایسه‌های بین‌فرهنگی استفاده نمایند. البته در مواقعي که محدودیت در وقت و هزینه وجود دارد یا فقط یک مترجم در دسترس است، انجام ترجمه صرف می‌تواند اجتناب‌ناپذیر باشد [۳].

برگردان نسخه ترجمه شده از زبان هدف به زبان اصلی
در اين مرحله، نسخه ترجمه شده پرسش‌نامه از زبان اصلی به زبان هدف، توسط يك تا سه نفر مترجم که به هر دو زبان مسلط بوده و در مرحله قبلی شركت نداشته‌اند، از زبان هدف به زبان اصلی برگردانده می‌شود [۱]. بهتر است که زبان مادری مترجمان با زبان نسخه اصلی ابزار مطابقت داشته باشد. همچنین، گروه مترجمان نباید نسخه اصلی را قبلاً دیده باشند. باید توافق کلی بین گروه مترجمان برای برگردان عبارات وجود داشته باشد و در صورت وجود اختلاف‌نظر، فرد هماهنگ کننده گروه بهترین گزینه را انتخاب کند [۱۱]. اگر هدف مطالعه انجام مقایسه بین‌فرهنگی باشد، ترجمه برگشتی مورد نیاز است. ترجمه برگشتی امکان مقایسه نسخه اصلی و ترجمه شده به روش فرنگی را فراهم می‌آورد. درنتیجه، این امکان به وجود می‌آيد که تفاوت‌ها و تناقض‌های عبارات در دو نسخه مشخص شده و اصلاحات لازم برای رفع اختلافات بین دو گروه مترجمان انجام شود. در برگردان نسخه ترجمه شده، اصلاح کلمات و مفاهيمی که در زبان ديگر معادلي برای آنها وجود ندارد امکان پذير می‌شود [۱۲] و هر مترجمي باید دليل قانع‌کننده‌اي برای اريهه پيشنهاد انجام اصلاحات داشته باشد [۱۱]. اين تكنيك به برابري و يكسان‌سازی مفاهيم کمک می‌کند. به علاوه، اعتبار ابزار تقويت شده و اعتبار مطالعه و باورپذيری يافته‌ها به طور همزمان بالا می‌رود [۱۲].

انجام پيش‌آزمون

پيش‌آزمون به صورت مجزا می‌تواند در هر يك از مراحل ترجمه صورت گيرد و كيفيت فرآيند ترجمه را افزایش دهد [۸]. با انجام پيش‌آزمون، وضوح و شفافيت نسخه ترجمه شده سنجیده می‌شود و عبارات غيرقابل درک مشخص شده و مورد بازيبياني قرار می‌گيرند [۱۵]. در اين مرحله، پرسش‌نامه در گروه کوچکی از افراد يا بيماران موردنظر بهمنظور قابلیت درک، تفسير و برداشت آنها و بررسی کلمات جايگزین مورد آزمایش قرار می‌گيرد [۱۶].

مراحل ترجمه

محققان برای ترجمه از ابزارها و روش‌های گوناگونی استفاده می‌نمایند. آکوادور و همکاران فرآيند ترجمه را در سه مرحله خلاصه می‌نمایند [۱۱]. در حالی که برسيلين و همکاران [۱۲]، يك يا چند مورد از تكنيك‌های، (۱) ترجمه بازگشتی؛ (۲) تكنيك‌های دوزباني؛ (۳) روپرکرد مشاوره‌ای؛ و (۴) انجام پيش‌آزمون را توصيه می‌کنند. هیچ‌کدام از اين تكنيك‌ها كامل و بدون نقص نیستند. هر تكنيك با يك يا یا دو روپرکرد معادل سروکار دارد، بنابراین مکمل يكديگر هستند. البته، انجام ترجمه برگشتی بهوسيله محققان مطالعات بین‌فرهنگی بسيار توصيه شده است [۳].

هو [۱۳]، فرآيند ترجمه را داراي چهار مرحله، (۱) ترجمه از زيان اصلی به زيان هدف؛ (۲) ترجمه برگشتی بهوسيله گروه متخصص؛ (۳) انجام پيش‌آزمون و كسب اطلاعات شناختي؛ و (۴) گزارش نهایي می‌داند. عده‌ای از پژوهشگران و طراحان پرسش‌نامه، انجام مراحل بيشرى را در فرآيند ترجمه توصيه می‌نمایند. به عنوان مثال، /ايد و همکاران هشت مرحله انجام مرحله مقدماتي، ترجمه پرسش‌نامه از زيان اصلی به زيان هدف، ترکيب و تلفيق نسخه‌های ترجمه اوليه به ترجمه واحد، برگردان نسخه نهایي از زيان هدف به زيان اصلی (ترجمه بازگشتی)، بازنگري نسخه ترجمه شده از زيان هدف به زيان اصلی، كسب اطلاعات شناختي، اصلاح و جمع‌بندی و تهييه گزارش نهایي را پيشنهاد می‌دهند [۱۴].

ماسرينگکال و ويكسون الگويي عمرحله‌اي (ترجمه صرف)، ترجمه صرف همراه با آزمون آن، ترجمه برگشتی، ترجمه برگشتی و آزمون تک‌زبانه، ترجمه برگشتی و آزمون دوزبانه، ترجمه برگشتی و آزمون‌های تک‌زبانه و دوزبانه اريهه می‌دهند که هر مرحله می‌تواند به صورت مجزا در فرآيند ترجمه به کار گرفته شود. اين دو محقق معتقدند که حداقل استاندارد برای استفاده از ابزار به روش تک‌زبانه است [۳]. در حال حاضر، ترجمه بعضی از پرسش‌نامه‌ها توسط پژوهشگر صورت می‌گيرد و گروهی از مترجمين متخصص و مرتبط با هدف مطالعه تشکيل نمی‌شود. به همين دليل، اصول استاندارد رعایت نشده و تطابق فرهنگي معاني حاصل نمی‌شود [۹]. اين درحالی است که تطابق فرهنگي معاني جملات، نخستين گام در ترجمه پرسش‌نامه‌های غيرفارسي است. چنین فرآيندي در مطالعه بين‌دانشگاهی ضروري است و انجام آن باعث ايجاد زمينه مساعد برای پژوهش‌های دانشگاهی بين‌کشورها می‌شود [۷].

ترجمه پرسش‌نامه از زبان اصلی به زبان هدف

اكثر صاحب‌نظران ترجمه پرسش‌نامه معتقدند مه در مرحله ترجمه از زيان اصلی به زيان هدف وجود حداقل دو مترجم ضروري است و مترجمان باید به هر دو زيان اصلی و هدف تسلط کافي داشته و داراي سابقه فعالیت ترجمه پرسش‌نامه باشند تا سوالات و واژه‌های پرسش‌نامه اصلی با نسخه ترجمه شده معنى و مفهومي يكسان داشته

در هنگام ترجمه جملات و واژه‌ها، بایستی به معانی و کاربرد آنها در جامعه و فرهنگ مورد نظر توجه شود و این امر به کسب نتایج دقیق پژوهشی و امکان مقایسه آنها با یافته‌های سایر پژوهش‌ها در داخل و خارج از کشور کمک می‌نماید. همچنین، علاوه بر ایجاد روابط و همکاری بین مراکز پژوهشی داخل کشور و بین‌المللی، سطح علمی مقالات ارتفا می‌یابد.

منابع

- ۱- افراسیابی فردشیر، یغمایی فریده، عبدالی سامرہ، عابدسعیدی ژیلا. روند ترجمه پرسشنامه‌های پژوهشی و انطباق آنها از لحاظ فرهنگی. مجله دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی. ۱۳۸۵؛ ۱۶(۵۴): ۶۶-۵۸.
- ۲- International Council of Nurses (ICNP) [Database on the internet]. Geneva, Switzerland: Translation guidelines for international classification for nursing practice CNP [cited 2008, 15 Dec]. Available from: <http://www.icn.ch/icnp.htm>.
- ۳- Maneesriwongul W, Dixon J K. Instrument translation process: A method review. *J Advanced Nurs.* 2004;48(2):172-86.
- 4- Jones PS, Lee JW, Philips LR, Zhang XE, Jaceldo KB. An adaptation of Brislin's translation model for cross-cultural research. *Nurs Res.* 2000;50(5):300-4.
- 5- McGorry SY. Measurement in a cross-cultural environment: Survey translation issues. *Qual Market Res: Int J.* 2000;3(2):74-81.
- 6- Knudsen HC, Vazquez-Barquero JL, Welcher B, Gaite L, Becker T, Chisholm D, et al. Translation and cross-cultural adaptation of outcome measurement for schizophrenia. *Br J Psychiatry.* 2000;177(39):8-14.
- 7- Guillemin F, Bombardier C, Beaton D. Cross-cultural adaptation of health related quality of life measures: Literature review and proposed guidelines. *J Clin Epidemiol.* 1993;46(12):1417-32.
- 8- Squires A. Language barriers and qualitative nursing research: Methodological considerations. *Int Nurs Rev.* 2008;55:265-73.
- 9- Rahman A, Iqbal Z, Waheed W, Hussain N. Translation and cultural adaptation of health questionnaires. *J Pakistan Med Assoc.* 2003;53(4):142-7.
- 10- Sperber AD. Translation and validation of study instruments for cross-cultural research. *Gastroenterology.* 2004;126:124-6.
- 11- Acquadro C, Lafontaine L, Mear I. Quality of life in multiple sclerosis: Translation on French-Canadian of the MSQOL-54. *Health Qual life Outcomes.* 2003;1(70):1-7.
- 12- Brislin RW, Lonner WJ. Cross-cultural research methods. New York: John Wiley & Sons; 1973.
- 13- WHO [Database on the internet]. Process of translation and adaptation of instruments [published 2008; cited 2009, 11 Aug]. Available from: http://www.who.int/programmesandprojects/substance_abuse/research_tools/translation/en/print.html.
- 14- Wild D, Grove A, Martin M, Eremenco S, McElroy S, Verjee-Lorenz A, et al. Principles of good practice for the translation and cultural adaptation process for patient-reported outcomes (PRO) measures :Report of the ISPOR task force for translation and cultural adaptation. *J Value Health.* 2005;8(2):94-104.
- 15- Cull A, Sprangers M, Bjordal K, Aaronson N, West K, Bottomley A. EORTC quality of life group: Translation procedure. 2nd ed. Amsterdam: EORTC Quality of Life Group; 2002. p. 7-11.

پیش‌آزمون را می‌توان در گروهی از نمونه‌های مسلط به یک زبان یا هر دو زبان (زبان اصلی و زبان هدف) انجام داد. در صورتی که تعداد کافی از افراد مسلط به دو زبان وجود داشته باشند، می‌توان آزمون را به صورت تکنیک دوزبانه برگزار نمود. این مساله فرصتی برای آزمون رسانخه‌های زبان مبدأ و هدف ایجاد می‌نماید. در نتیجه، هرگونه اختلافی بین نسخه‌ها آشکار می‌شود [۳].

همو، حداقل ۱۰ نفر را برای انجام آزمون کافی می‌داند و معتقد است که نمونه‌ها باید از گروه‌های جنسی، اجتماعی و اقتصادی متفاوت بوده و بالاتر از ۱۸ سال سن داشته باشند. باید از افراد خواسته شود که جملات و عبارات نامه‌فهمی یا دوپهلو را مشخص نمایند، بعد از خواندن عبارات آن را به زبان خود بیان کنند و اولین مطلبی که به ذهن شان خطرور می‌کند را اظهار نمایند. در نهایت، اطلاعات به دست آمده درباره پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و اصلاحات لازم در نسخه ترجمه شده اعمال می‌شود [۱۳].

اعتباریابی پرسشنامه و تهییه گزارش نهایی

از آنجایی که هنگام ترجمه امکان خدشه‌دار شدن اعتبار و روایی پرسشنامه وجود دارد، پس از اتمام مراحل ترجمه، بررسی و تعیین اعتبار و روایی ابزار ضروری است. به عقیده سپربر، روش‌های مختلفی برای اعتباریابی ترجمه وجود دارد. مثلاً می‌توان از گروهی از متخصصان که به هر دو زبان تسلط کافی دارند در این راستا بهره گرفت، زیرا از این طریق می‌توان مشکلات فرآیند را نیز مشخص نمود [۱۰].

در پایان کار، باید گزارش نهایی از تمامی مراحل فرآیند ترجمه و تطابق فرهنگی آن به صورت مکتوب و دقیق تهییه شود و به همراه پرسشنامه ترجمه شده برای طراح اصلی پرسشنامه ارسال شود [۱۳]. همچنین، نسخه نهایی ترجمه شده پرسشنامه از زبان اصلی به زبان هدف و برگردان آن، عباراتی که حذف یا جایگزین شده‌اند و تغییرات مجاز اعمال شده، به همراه اطلاعاتی در مورد چگونگی انتخاب مترجمان، باید خمیمه شده و به طراح اصلی پرسشنامه ارایه شود [۱۵].

نتیجه‌گیری

در تحقیقات بین‌فرهنگی، اصول استانداردی برای هدایت فرآیند ترجمه ابزار وجود ندارد. کیفیت فرآیندهای استفاده شده برای ترجمه ابزارهای تحقیقاتی به طور وسیعی قابل تغییر است. در نتیجه، توافق و اجماع بر اصول استاندارد چگونگی ترجمه ابزار، ضروری است. دستیابی به استانداردهای موردن توافق در ترجمه ابزارهای تحقیقی، کیفیت ابزار ترجمه شده را بالا می‌برد و این مسئله به نوبه خود موجب افزایش پتانسیل تحقیقات موثر در افرادی از زبان و فرهنگ‌های گوناگون می‌شود.